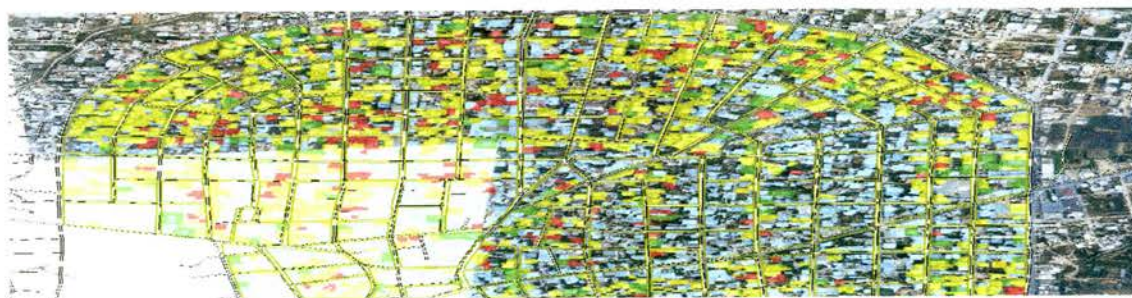

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: “ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕΙΣΜΟΠΑΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ: ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΧΑΡΝΩΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΘΡΑΚΟΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΠΟΥ ΕΠΛΗΓΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΣΕΙΣΜΟ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΣΤΙΣ 7/9/1999” 3η Θεματική Ενότητα “Κοινωνική Αντισεισμική Άμυνα”

ΒΑΣΙΚΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

Π.Μ. ΔΕΛΛΑΔΕΤΣΙΜΑΣ (ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)

Ε. ΚΟΓΚΟΠΟΥΛΟΥ (ΓΕΩΓΡΑΦΟΣ ΥΠ ΔΙΔ .ΧΠ)

Ν. ΣΟΥΛΑΚΕΛΛΗΣ (ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ)

Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (ΠΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ)

Μ. ΖΑΧΑΡΑΚΗΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΟΣ)

Μ. ΠΑΝΤΕΛΕΛΛΗΣ (ΗΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΜΠ)

Η ΠΑΝΤΟΣ (ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ-ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ)

Απρίλιος 2003

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1-5
1.1.	<u>Ορισμοί – Βασικές Έννοιες</u>	1
1.2.	<u>Σκοπός της Έρευνας – Βασικά Ερωτήματα</u>	3
1.3.	<u>Αντικείμενο της Έρευνας – Η Περιοχή Μελέτης</u>	4
2.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	6-28
2.1.	<u>Η Διάρθρωση του Ερευνητικού Προγράμματος</u>	6
2.2.	<u>Προβλήματα της διαδικασίας συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων</u>	11
2.3.	<u>Η Βάση Δεδομένων και το Ενιαίο Σύστημα Διαχείρισης</u>	12
2.3.1.	Η Διαδικασία	12
2.3.2.	Τα Αρχικά Δεδομένα	13
2.3.3.	Καταληκτικά Σχόλια	28
3.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΡΙΝ ΤΟ ΣΕΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1999	29-35
3.1.	<u>Ο Δήμος Αχαρνών και η Κοινότητα Θρακομακεδόνων στην ευρύτερη γεωγραφική ενότητα του Λεκανοπεδίου της Αττικής</u>	29
3.2.	<u>Ο Πληθυσμός</u>	30
3.3.	<u>Απασχόληση - Οικονομία</u>	31
3.4.	<u>Το Κτιριακό Απόθεμα</u>	32
3.5.	<u>Πολεοδομία</u>	33
3.6.	<u>Τεχνική και Κοινωνική Υποδομή</u>	34
3.7.	<u>Αναφορά σε βασικά προβλήματα της περιοχής</u>	35
4.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΟ ΣΕΙΣΜΟ ΤΗΣ 7/9/1999	36-105
4.1.	<u>Σύντομη αναφορά στις γενικότερες επιπτώσεις στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής και στην Περιοχή Μελέτης</u>	36
4.2.	<u>Οι Επιπτώσεις: Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά της Περιοχής Μελέτης</u>	38
4.2.1.	Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών και είδος καταλύματος που διέμεναν μετά το σεισμό	38
4.2.2.	Πληγέντα νοικοκυριά κατά είδος καταλύματος και τάξη μεγέθους ηλικιών	43
4.3.	<u>Οι Επιπτώσεις: Κοινωνικά χαρακτηριστικά της Περιοχής Μελέτης</u>	46
4.3.1.	Μέλη νοικοκυριών και χώρα προέλευσης	46
4.3.2.	Μέλη νοικοκυριών που κατοικούσαν ή γεννήθηκαν στο εξωτερικό, κατά φύλο, ηλικία και λόγο εγκατάστασης	50

4.3.3.	Νοικοκυριά με ένα τουλάχιστον άτομο με ειδικές ανάγκες, κατά είδος καταλύματος που διέμεναν μετά το σεισμό και είδος προβλήματος (μόνιμη αναπηρία, χρόνιο νόσημα)	53
4.3.4.	Πληγέντα νοικοκυριά που είχαν διασπασθεί, κατά μέλη και είδος καταλύματος που διέμεναν μετά το σεισμό	55
4.3.5.	Νοικοκυριά με εγκύους κατά είδος καταλύματος	57
4.4.	<u>Οικονομικά Χαρακτηριστικά της Περιοχής Μελέτης</u>	58
4.4.1.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ηλικία, πριν και μετά την εβδομή Σεπτεμβρίου 1999	58
4.4.2.	Ο Δήμος Αχαρνών και η Κοινότητα Θρακομακεδόνων	60
4.5.	<u>Οι Επιπτώσεις στην Επαγγελματική Στέγη</u>	63
4.5.1.	Βασικά Χαρακτηριστικά	63
4.5.2.	Το Ιδιοκτησιακό Καθεστώς	71
4.5.3.	Η Απασχόληση	75
4.5.4.	Επιπτώσεις στο Κτιριακό Απόθεμα ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και ιδιοκτησιακό καθεστώς	81
4.5.5.	Οι Επιπτώσεις στην Επαγγελματική Στέγη: Αξιολογικά Σχόλια	99
4.6.	<u>Επιπτώσεις στο Οικιστικό Απόθεμα στην Περιοχή Μελέτης</u>	104
5.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΤΡΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	106-119
5.1.	<u>Η έκτακτη στέγαση σεισμοπλήκτων</u>	106
5.2.	<u>Έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις</u>	110
5.3.	<u>Η διαδικασία ελέγχου των κτιρίων</u>	114
5.4.	<u>Μέτρα στους τομείς υγείας, της υγιεινής και της περίθαλψης, καθώς και της κοινωνικής πρόνοιας</u>	115
5.5.	<u>Η τροφοδοσία των σεισμοπλήκτων</u>	117
5.6.	<u>Άλλα μέτρα έκτακτης ανάγκης</u>	119
6.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΤΡΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	120-226
6.1.	<u>Πολιτική για την επαγγελματική στέγη</u>	122
6.1.1.	Εκφρασθείσα πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολο των απογραφέντων δήμων	122
6.1.2.	Εκφρασθείσα πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο δήμο Αχαρνών	135
6.1.3.	Πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην κοινότητα Θρακομακεδόνων	150
6.1.4.	Αξιολογικά Σχόλια για την Επαγγελματική Στέγη	160
6.2.	<u>Επιδότηση Ενοικίου και Συγκατοίκησης</u>	166
6.2.1.	Γενικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας	166
6.2.2.	Εφαρμογή του μέτρου στην περιοχή μελέτης	168
6.2.3.	Αξιολογικά Σχόλια αναφορικά με το μέτρο «Επιδότηση ενοικίου και συγκατοίκησης»	181

4.3.3.	Νοικοκυριά με ένα τουλάχιστον άτομο με ειδικές ανάγκες, κατά είδος καταλύματος που διέμεναν μετά το σεισμό και είδος προβλήματος (μόνιμη αναπηρία, χρόνιο νόσημα)	53
4.3.4.	Πληγέντα νοικοκυριά που είχαν διασπασθεί, κατά μέλη και είδος καταλύματος που διέμεναν μετά το σεισμό	55
4.3.5.	Νοικοκυριά με εγκύους κατά είδος καταλύματος	57
4.4.	<u>Οικονομικά Χαρακτηριστικά της Περιοχής Μελέτης</u>	58
4.4.1.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά φύλο και ηλικία, πριν και μετά την εβδομή Σεπτεμβρίου 1999	58
4.4.2.	Ο Δήμος Αχαρνών και η Κοινότητα Θρακομακεδόνων	60
4.5.	<u>Οι Επιπτώσεις στην Επαγγελματική Στέγη</u>	63
4.5.1.	Βασικά Χαρακτηριστικά	63
4.5.2.	Το Ιδιοκτησιακό Καθεστώς	71
4.5.3.	Η Απασχόληση	75
4.5.4.	Επιπτώσεις στο Κτιριακό Απόθεμα ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας και ιδιοκτησιακό καθεστώς	81
4.5.5.	Οι Επιπτώσεις στην Επαγγελματική Στέγη: Αξιολογικά Σχόλια	99
4.6.	<u>Επιπτώσεις στο Οικιστικό Απόθεμα στην Περιοχή Μελέτης</u>	104
5.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΤΡΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	106-119
5.1.	<u>Η έκτακτη στέγαση σεισμοπλήκτων</u>	106
5.2.	<u>Έκτακτες οικονομικές ενισχύσεις</u>	110
5.3.	<u>Η διαδικασία ελέγχου των κτιρίων</u>	114
5.4.	<u>Μέτρα στους τομείς υγείας, της υγιεινής και της περίθαλψης, καθώς και της κοινωνικής πρόνοιας</u>	115
5.5.	<u>Η τροφοδοσία των σεισμοπλήκτων</u>	117
5.6.	<u>Άλλα μέτρα έκτακτης ανάγκης</u>	119
6.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΤΡΑ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	120-226
6.1.	<u>Πολιτική για την επαγγελματική στέγη</u>	122
6.1.1.	Εκφρασθείσα πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο σύνολο των απογραφέντων δήμων	122
6.1.2.	Εκφρασθείσα πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στο δήμο Αχαρνών	135
6.1.3.	Πρόθεση ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην κοινότητα Θρακομακεδόνων	150
6.1.4.	Αξιολογικά Σχόλια για την Επαγγελματική Στέγη	160
6.2.	<u>Επιδότηση Ενοικίου και Συγκατοίκησης</u>	166
6.2.1.	Γενικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας	166
6.2.2.	Εφαρμογή του μέτρου στην περιοχή μελέτης	168
6.2.3.	Αξιολογικά Σχόλια αναφορικά με το μέτρο «Επιδότηση ενοικίου και συγκατοίκησης»	181

6.3.	<u>Παροχή πιστωτικών διευκολύνσεων για τη στεγαστική αποκατάσταση</u>	183
6.3.1.	Γενικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας χορήγησης δανείων επισκευής και ανακατασκευής ή αυτοστέγασης	183
6.3.2	Η εφαρμογή του μέτρου στην περιοχή μελέτης	193
6.3.3.	Αξιολόγηση του μέτρου των πιστωτικών διευκολύνσεων	196
6.4.	<u>Προσωρινή στέγαση σε ημι-μόνιμους οικίσκους – οικισμών</u>	198
6.4.1.	Η διαδικασία χωροθέτησης, κατασκευής και οργάνωσης προσωρινών οικισμών λυομένων	198
6.4.2	Η διαδικασία παραχώρησης σε δικαιούχους: η περίπτωση των λυομένων οικίσκων στο δήμο Αχαρνών και στην κοινότητα Θρακομακεδόνων	205
6.4.3.	Τα Κοινωνικο-Οικονομικά χαρακτηριστικά των Οικισμών	210
6.4.4.	Αξιολόγηση και απολογισμός του μέτρου	222
7.	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	227-234
7.1.	<u>Ζητήματα ευρύτερης πολιτικής αποκατάστασης</u>	227
7.2.	<u>Επιμέρους ζητήματα των μέτρων αποκατάστασης</u>	231

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΧΑΡΤΕΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Επιθυμώ κατ' αρχήν να ευχαριστήσω τον ΟΑΣΠ και ειδικότερα τον πρόεδρο κ. Β. Ανδριανάκη και το γενικό Διευθυντή κ. Ν. Παπαδόπουλο για το ενδιαφέρον τους και τη στήριξη που έδωσαν καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης αυτής της έρευνας. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τα μέλη της επιστημονικής επιτροπής παρακολούθησης κ. Ι. Βλάχο (Πολιτικό Μηχανικό και Μέλος του ΔΣ ΟΑΣΠ), κ. Γ. Ιωακειμίδη (Πολιτικό Μηχανικό Δρ. ΕΜΠ και μέλος του ΔΣ ΟΑΣΠ) και Θ. Θωμά (Πολιτικό Μηχανικό και Στέλεχος ΟΑΣΠ) για τη γόνιμη παρουσία τους και την υποστήριξη που μας έδωσαν. Δεν θα πρέπει να ξεχάσουμε και τις κ. Μ. Δανδουλάκη και Β. Ζώη (στελέχη ΟΑΣΠ) που συντόνισαν το έργο σε αρχική φάση.

Οι ευχαριστίες μου φυσικά πάνε στα μέλη της ερευνητικής ομάδας και συγκεκριμένα: στην κα Ε. Κογκοπούλου Γεωγράφο που λειτούργησε ως βασική ερευνήτρια του προγράμματος και κάλυψε ένα ευρύτατο φάσμα εργασιών. Τον κ. Μ. Ζαχαράκη (Πληροφορικό) που ανέλαβε το δύσκολο έργο της ομογενοποίησης όλης της πληροφόρησης και της δημιουργίας της βάσης δεδομένων και του συστήματος υποστήριξης. Στον κ. Ν. Σουλακέλλη (Επίκουρο καθηγητή Παν. Αιγαίου) που ανέλαβε το έργο του συντονισμού των επεξεργασιών για τη διαμόρφωση του κατάλληλου ψηφιακού χαρτογραφικού υπόβαθρου καθώς και τη σύνδεσή τους με τη βάση δεδομένων. Στον κ. Μ. Παντελέλλη η εργασία του οποίου επικεντρώθηκε ακριβώς σε επεξεργασίες στη βάση δεδομένων και στη σύνδεσή της με τα χαρτογραφικά υπόβαθρα. Στον κ. Ν. Γεωργακόπουλο (Πολιτικό Μηχανικό – Προϊστάμενο Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Αχαρνών) που αποτέλεσε και το συνδετικό κρίκο της ομάδας με τα τοπικά δρώμενα για τη συγκέντρωση στοιχείων και την εκπόνηση των ερευνών πεδίου. Στον κ. Η. Πάντο (Αρχιτέκτονα Μηχανικό) που δραστηριοποιήθηκε σε διάφορα πεδία συγκέντρωσης στοιχείων και στατιστικών επεξεργασιών. Τέλος ευχαριστώ για τη συμμετοχή τους με την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κ. Κ. Ιωαννίδη (Πολιτικό Μηχανικό- Πρ. Γ. Διευθυντή ΟΑΣΠ) και κ. Π. Κανάρογλου (Καθηγητή Πανεπιστημίου Αιγαίου).

Σημαντική ήταν επίσης η συνεισφορά της κας Σ. Καραπάτσιου καθώς και των κ. Μ. Μαρκογιαννάκη και κ. Ε. Σοφρώνη που εκπόνησαν διπλωματικές εργασίες στη περιοχή μελέτης υπό την επίβλεψή μου. Κατά τις διάφορες φάσεις του προγράμματος συμμετείχαν – και τους ευχαριστώ- σε απογραφικές εργασίες, εργασίες εισαγωγής στοιχείων στη βάση δεδομένων και σε χαρτογραφικές επεξεργασίες οι Χ. Κάκκαβας (Γεωγράφος), Σ. Καρκασίδης και Χ. Δημητριάδου (Γεωγράφος) καθώς και η φοιτήτρια ΠΣΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου κα Μ. Νικολάκαινα. Στην τελευταία φάση συμμετείχε ενεργά σε ανάλογες επεξεργασίες και ο κ Ε. Κορωνιός τελειόφοιτος Πανεπιστημίου Αιγαίου. Οι φοιτητές του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου Ν. Κολλιός και Ε. Σταμίρη έλαβαν μέρος στην επιτόπια έρευνα – διακίνηση του ερωτηματολογίου στους προσωρινούς οικισμούς σεισμοπλήκτων.

Θέλω τέλος να επισημάνω ότι, εκτός των άλλων, κάτι που πραγματικά επιτεύχθηκε με την συγκεκριμένη έρευνα είναι η συγκέντρωση ενός πολύ μεγάλου όγκου στοιχείων και δεδομένων τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικών επεξεργασιών. Ακριβώς δε λόγω του μεγάλου αυτού όγκου δεν ήταν δυνατόν να συμπεριληφθούν σε αυτή την τελική έκθεση όλες οι πτυχές των επεξεργασιών και των συμπερασμάτων που προέκυψαν. Επιπλέον η όλη προσέγγιση στηρίχθηκε σε μία πρόθεση αντικειμενικής αξιολόγησης των μέτρων αποκατάστασης. Πρόκειται για μέτρα που έχουν εδραιωθεί -άλλα περισσότερο κι άλλα λιγότερο- από την πρακτική της πολιτικής της χώρας μας. Επομένως η αναζήτηση άλλων εναλλακτικών λύσεων δεν μπορεί να αγνοήσει το γεγονός ότι μπορεί κάποια από αυτά τα μέτρα να μη βρήκαν τη σωστή εφαρμογή λόγω τοπικών συγκυριών, άλλα πάλι να αποδείχθηκαν ιδιαίτερα επιτυχημένα αλλά να μην αποτελούν παράδειγμα προς υιοθέτηση σε άλλες πιθανές περιπτώσεις αποκατάστασης είτε λόγω υψηλού κόστους είτε, λόγω τοπικών ιδιομορφιών. Η αξιολόγηση αυτή μπορεί να προκύψει μόνο μέσω της κατάλληλης χρήσης του “στοιχείου της πληροφορίας” που συγκεντρώθηκε αλλά και που συνεχίζει να συγκεντρώνεται. Είναι δε ακριβώς αυτό το στοιχείο που προβάλλει ως βασική επισήμανση του προγράμματος. Θεωρούμε δηλαδή ότι υπάρχει πάνω από όλα ανάγκη αξιοποίησης της πληροφορίας που συγκεντρώθηκε από διάφορους φορείς που σε πολλές περιπτώσεις δεν αναδείχθηκε, ή δεν συνδυάστηκε με την κατάλληλη γεωγραφική διάσταση. Εντοπίζονται δε ακόμα πεδία για τα οποία η πληροφόρηση υπήρξε μηδαμινή. Όλα αυτά θα πρέπει να συνδυασθούν με την πληροφόρηση που προέκυψε από επιτόπιες έρευνες και επεξεργασίες που πραγματοποιήθηκαν στα

πλαίσια αυτού του προγράμματος (αλλά και άλλων). Το σύστημα δε το οποίο αναπτύχθηκε επιτρέπει ακριβώς τη συσχέτιση στοιχείων από ετερόκλητες πηγές πληροφόρησης, τον εντοπισμό αλλά και την κάλυψη κενών. Ως εκ τούτου με δεδομένο ένα πλήρες πληροφοριακό υπόβαθρο και διατυπωμένες προτάσεις /απόψεις για την αποκατάσταση, μπορούμε πλέον να συμμετάσχουμε ενεργά στην προβληματική για τη σφυρηλάτηση, υπό την αιγίδα του ΟΑΣΠ και άλλων συναφών με το αντικείμενο φορέων, μίας αποτελεσματικής πολιτικής “Αντισεισμικής Άμυνας” στη χώρα μας.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος
Π.Μ. Δελλαδέτσιμας

